

Naim Ateek over het Kairos document Een weergave van een ontmoeting

Op de studiedag van 3 juli jl georganiseerd door Kerk en Israël en Vrienden van Sabeel Nederland, luisterden zo'n 60-tal deelnemers naar de inleiding van Naim Ateek, directeur van Sabeel Jerusalem.

Voordat Ateek aan zijn eigenlijke inleiding over het Kairos document begon, vertelde hij over een belangrijke ontwikkeling: in Palestijns gebied en binnenkort ook in Israël zijn nu ook moslim geestelijken betrokken bij het gesprek over Kairos. Een goede ontwikkeling: begrip voor elkaar kan leiden tot vriendschap; binnen vriendschap kan over alles gesproken worden en is vergeving/verzoening mogelijk.

Ateek noemt twee hulpmiddelen ('tools') die Israël gebruikte en nog gebruikt om eigen gedrag t.o.v. de Palestijnen te rechtvaardigen.

Het eerste tool is : de Holocaust als criterium. Er wordt dan gezegd dat wat de Palestijnen overkwam in geen verhouding staat met wat de Joden in de Holocaust is aangedaan.

Het tweede instrument: het gebruik van Bijbelteksten die Joodse claims op land zouden rechtvaardigen.

Israël probeert volgens Ateek vooral om het conflict te beschrijven als een conflict tussen Islam en Jodendom; de christenen spelen daarbij een marginale rol: of zij worden beschreven als pro – Israël, of zij stellen als kleine minderheid een te verwaarlozen rol. Maar, zo beklemtoont Ateek: het conflict is een conflict om landbezit dat Israël met de Palestijnen uitvecht, ongeacht hun geloofsachtergrond.

De theologie achter Kairos gaat uit van een rechtvaardige God; geen God die er slechts wil zijn voor een deel van de mensheid. We kunnen God dan ook niet verantwoordelijk stellen voor de vernietiging en voor de moorden die in het recente verleden plaats vonden.

In de beschrijving van de feitelijke situatie in de Palestijnse gebieden, wordt (helaas) niet overdreven. Vandaar ook de oproep in het document: kom en zie!

De bezetting is een kwaad, een zonde: tegen de mensheid en tegen God.

Elk gebruik van de Bijbel om dit onrecht te rechtvaardigen, ontdeet de Schrift van haar heiligheid. Zoals een verbinding leggen tussen een plan Gods en de positie van de Palestijnen, als blasfemie is te betitelen.

Als je lief hebt, en de liefde is een dragende kracht van het Kairos document, dan verzet je je tegen onrecht en kwaad. Burgerlijke ongehoorzaamheid wordt zo gezien als deugd van de gelovige. In het bestrijden van het kwaad zijn alle middelen, mits gewelddoos, geoorloofd.

Er is een spanning voelbaar tussen handelen uit liefde en de urgentie van het probleem. Echter, een alternatief buiten gewelddoos verzet is er niet. Kwaad met kwaad vergelden leidt alleen maar tot vernietiging.

BDS (Boycot, Des-investeren en Sancties) biedt voor gewelddoos verzet keuze, tal van mogelijkheden, afhankelijk van de concrete situatie, aldus Ateek. In de discussie wordt opgemerkt dat de ervaringen in Zuid Afrika geleerd hebben dat een culturele boycot soms meer psychologisch effect oplevert dan een economische boycotmaatregel.

Wat we ook doen, als we maar iets doen. Want wat we in ieder geval niet moeten doen is daadloos achterover leunen.

Een rechtvaardige vrede is niet het einddoel; Palestijnen zullen met elkaar en met de Israëli's tot verzoening moeten komen. Wij, zo zegt Ateek, hebben zoiets als een verzoeningscommissie nodig. Als er vrede is, moet er nog heel hard gewerkt worden .

Kairos richt zich tegen een religieuze staat, of deze nu Joods, of islamitisch is. Kairos erkent het bestaansrecht van Israël als staat (zoals ook de Palestijnse Autoriteit), maar is niet gelukkig met het Joodse karakter ervan. In de praktijk betekent dit een 2de rangs burgerschap voor niet – Joden, die een grondwettelijke bescherming ontberen. Het ideaal van Sabeel is één (democratisch, seculiere) staat, maar vooralsnog is dat niet haalbaar. Het vormen van twee staten is te zien als een noodzakelijke tussenfase. Idealiter worden die twee staten dan bewoond door meerdere bevolkingsgroepen, zoals ook in vroeger eeuwen de bevolking van Palestina zeer gemengd was. Misschien dat in de toekomst aan een of andere vorm van federatie gedacht en gewerkt kan worden.

Het Kairosdocument betekent veel voor de Palestijnen:

Het stemt dankbaar

Het is een woord van eerbetoon aan God

Het bevordert solidariteit

Het is goed nieuws, een woord van liefde.

Help hen om hun vrijheid te verkrijgen.

Jan den Hertog, Culemborg, 14 juli 2010,

Marieke den Braber, Utrecht 15 juli